

STÉTTARFÉLÖG OG FRAMTÍÐ NORRÆNA LÍKANSINS

aðild og félagasöfnun

◆ Vitundarvakning um stöðuna Dregið hefur úr hlutfallslegri aðild að stéttarfélögum á Norðurlöndunum, að Íslandi undanskildu. Einkum hefur fækkunin verið mikil í landssamtökum (LO-samtökum, nefnd SAK-samtök í Finnlandi). Annars staðar í Evrópu hefur samdrátturinn verið enn meiri. Aðild að stéttarfélögum er í hættu. Jafnvel samtök þar sem fjöldi meðlima eykst eða stendur í stað þurfa að gera sér grein fyrir þeirri tilhneigingu sem á sér stað í heiminum. Viðurkenna þarf alvarleika stöðunnar.

◆ Hátt hlutfall aðildar að stéttarfélögum – hluti af sameiginlegri stefnu. Vinna við að auka hlutfall aðildar þarf að felast í sameiginlegri stefnu þar sem aðrir þættir eru einnig miðlægir, s.s. að halda uppi gildi kjarasamninga, efla menntun á vegum stéttarféлага og styrkja stöðu launþega.

◆ Notum gildi verkalyðshreyfingarinnar, ávinning af aðild og fagvitund til að fjölga félögum. Geta stéttarféлага til að afla sér nýrra féлага er háð þremur þáttum: stuðningi við gildi verkalyðshreyfingarinnar, að aðildin feli í sér fjárhagslegan ávinning fyrir launþegann og að stéttarfélagið efli fagvitundina. Þessir þættir veða misþungt innan ólíkra greina og stéttarféлага.

◆ Meiri kraftur og aukin áhersla á vinnu við félagsaðild.

- ◆ Stéttarfélögin þurfa að leggja meiri áherslu á félagsaðild og mikilvægt er að leiðtogar færi rök fyrir því hvers vegna slíkar breytingar eru nauðsynlegar.
- ◆ Skipuleggjendur þurfa stuðning og leiðsögn bæði í gegnum menntun og þjálfun.
- ◆ Virkja þarf umboðsmenn í breytingunum og samræma við trúnaðarmenn á hverjum stað.

Um skýrsluna:

Hlutfall aðildar að stéttarfélögum er hærra á Norðurlöndunum en annars staðar. Belgía er eina Evrópulandið, utan Norðurlandanna, þar sem meira en helmingur launþega er í stéttarfélagi. En hlutfallið hefur einnig lækkað á Norðurlöndunum. Þessi skýrsla fjallar einkum um það hvernig hægt sé að viðhalda aðildarhlutfallinu og helst auka það. Í skýrslunni eru tillögur að því hvernig viðhalda megi og auka styrk verkalyðshreyfingarinnar og þannig styðja við norræna líkanið.

Höfundur: Mats Wingborg

Hér má sækja skýrsluna
í heild: tankesmedjantiden.se

- ◇ Stjórnir stéttarféлага þurfa að koma því skýrt á framfæri að vinna við að afla féлага hafi mikinn forgang.
- ◆ **Fagmennska í herferðum til að afla féлага.**
  - ◇ Leggja þarf mat á herferðir og aðferðir. Með þeim hætti er hægt að fínþússa aðferðirnar og gera þær árangursríkari.
  - ◇ Halda þarf fleiri fundi með forystumönnum stéttarféлага og hugsanlegum félagsmönnum. Félagasöfnun ber mestan árangur þegar hún fer fram augliti til auglitis.
- ◆ **Árangursríkum stéttarfélögum með hátt aðildarhlutfall ber skylda til að styðja við stéttarfélög sem eru í verri stöðu.** Þörf er á auknu samstarfi á milli stéttarfélaganna, bæði innanlands og á milli Norðurlandanna, með tilliti til þess hvernig vinna skuli að félagasöfnun.
- ◆ **Það er jafnmikilvægt að halda í félagi eins og að afla nýrra.** Auðveldara er fyrir stéttarfélög að halda í félagi sína ef þau eru með stefnu til langs tíma, skýr markmið, forystu á öllum stigum og ef góð yfirsýn er yfir stjórn þeirra og stjórnsýsla og verklag er einfaldað.
- ◆ **Vinna stéttarféлага til að draga úr óöryggi á vinnumarkaði.** Hlutfall stéttarfélagasáðildar er lægra meðal launþega í óöryggum og tilfallandi störfum, t.a.m. þar sem um tímabundna ráðningu eða ráðningu í gegnum starfsmannaleigu er að ræða. Það er því stéttarfélagunum í hag að stemma stigu við fjölgun tímabundinna og óöryggra starfa.
- ◆ **Lægri og jafnari gjöld í atvinnuþryggingasjóð (a-kassa).** Í Svíþjóð, Danmörku og Finnlandi hafa tengslin á milli atvinnuþryggingasjóðs og áðildar að stéttarfélagi minnkað en það hefur haft neikvæð áhrif á hlutfall áðildar að stéttarfélögum. Mikilvægt er að vinna að opinberum niðurgreiðslum atvinnuþryggingakerfisins og niðurgreiðslum sem stuðla að jöfnun gjalda á milli ólíkra greina (til þess að gjöld í greinum þar sem meira atvinnuleysi er verði ekki mun hærri).
- ◆ **Stéttarfélagsgjöld frádráttarþær.** Til þess að bæta skilyrði stéttarféлага þarf laga-
breytingu sem felur í sér ítarlegri frádráttarrétt á stéttarfélagsgjöldum. Norræna
verkalýðshreyfingin ætti að vinna að slíkum breytingum.
- ◆ **Aukið norrænt samstarf stéttarféлага við félagasöfnun.** Í auknum mæli þarf að skiptast á hugmyndum og tillögum um hvernig fjölga megi félögum og hvernig mismunandi aðferðir hafa gefist hjá öðrum stéttarfélögum. Ekki síst þarf aukið samstarf á milli Norðurlandanna á þessu sviði. Innan hvers lands þarf einnig nánara samstarf varðandi hugmyndir og leiðir að þessu markmiði.